

PROCENA KVALITETA ŽIVOTA BOLESNIKA POSLE MOŽDANOG UDARA

Milan Mandić¹, Mirjana Arandžević², Maja Nikolić^{1,2}, Nataša Rančić^{1,2}

¹Klinika za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju, Klinički centar Niš, Srbija

²Univerzitet u Nišu, Medicinski fakultet Niš, Niš, Srbija

³Institut za javno zdravlje Niš, Niš, Srbija

Kontakt: Milan Mandić

Bul. dr Zorana Đinđić 48, 18000, Niš, Srbija

E-mail: jasminap@medfak.ni.ac.rs

Cilj rada bio je da proceni uticaj fizičkih i mentalnih faktora na kvalitet života bolesnika posle moždanog udara (MI) i to za vreme i posle bolničke rehabilitacije. Primenjena je prospektivna kohortna studija. Studijom je obuhvaćeno 136 bolesnika koji su bili na bolničkoj rehabilitaciji u trajanju od 30 dana. Funkcionalno stanje bolesnika procenjivano je modifikovanim Bartelovim indeksom (BI) i modifikovanim Rankinovom skalom (mRs). Za skrining kognitivne funkcije primenjena je »Mini-mental state examination« (MMSE) skala. Za procenu kvaliteta života primenjen je generički upitnik SF-36. Kvalitet života procenjivan je pri prijemu na Kliniku za rehabilitaciju i fizikalnu medicinu, mesec dana i šest meseci posle MI. Primenjen je test ponovljenih analiza varijanse (ANOVA) i korelaciona analiza. Prosečan BI skor na prijemu iznosio je $25,00 \pm 24,66$, a posle šest $83,75 \pm 18,59$. Vrednosti mRs na prijemu bile su $4,75 \pm 0,55$, a šest meseci posle moždanog udara $2,60 \pm 1,08$. Prosečni skorovi na skali MMSE na prijemu iznosili su $22,84 \pm 6,01$, a šest meseci posle MI, $27,40 \pm 4,20$. Prema ANOVA analizi vrednosti mRs značajno su se smanjile tokom istraživanja, a vrednosti BI ($p < 0,001$) i MMSE značajno su porasle ($p < 0,001$). Utvrđen je značajan pad svih osam domena kvaliteta života bolesnika na prijemu. Šest meseci posle MI, svih osam domena imalo je veće vrednosti, ali je samo 6 imalo statistički značajno veće vrednosti. Domeni za bol i vitalnost nisu imali statistički značajni porast. Došlo je do statistički značajnog porasta 6 domena kvaliteta života šest meseci posle Mi. Domeni za bol i vitalnost nisu imali statistički značajan porast. Porast kvaliteta života bio je statistički značajno povezan sa oporavkom fizičke i kognitivne funkcije. Utvrđena je jaka korelacija između većih vrednosti BI i fizičkog i socijalnog domena, emotivne uloge, mentalnog i opšteg zdravlja.

Acta Medica Medianae 2018;57(1):80-88.

Ključne reči: moždani udar, bolnička rehabilitacija, kvalitet života